

Domarringens skola

Handlingsplan

**För mottagande och utbildning av nyanlända
elever på Domarringens skola**

Domarringens skola

Nyanländ elev

I skollagen definieras begreppet nyanländ elev. Det är en elev som har varit bosatt utomlands, som nu bor i Sverige och som har börjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång i Sverige. Även för andra elever som har varit bosatta utomlands kan det bli aktuellt att göra en kartläggning.

Inför skolstart

1. Första kontakten

Mottagningsenheten för nyanlända, MONY meddelar rektor och skickar information om den nya eleven efter samtal och kartläggning steg 1 som har blivit gjort. Rektor delger berörda lärare denna information. SVA-läraren ges tid för att kunna ha ett särskilt ansvar för eleven under den första tiden.

2. Inskrivning i skolan och klassplacering

Rektor fattar beslut om en första klassplacering utifrån elevens ålder, kunskapsnivå och sociala färdigheter. Rektor beställer studiehandledning och ett introduktionsstöd hos Enhet för flerspråkighet. Rektor med berörda lärare planerar för organisationen och elevhälsan kring eleven.

3. Introduktionsmöte på skolan

Rektor ansvarar för att ett introduktionsmöte ordnas med elev, vårdnadshavare, klasslärare, SVA-lärare och skolsköterska. Viktigt att tolk bokas till mötet. Främsta syftet med mötet är att få eleven och vårdnadshavare att känna sig välkomna till den nya skolan. Lärarna presenterar sig och informerar om det svenska skolsystemet, den nya skolan, klassen och hur en vanlig skoldag kan se ut. Lärarna återkopplar till kartläggning steg 1 som blivit gjord av Enhet för flerspråkighet. Eleven och vårdnadshavare får möjlighet att förtydliga sin berättelse om sin bakgrund och ges möjlighet att ta upp eventuella funderingar inför skolstarten. Datum för skolstarten bestäms och annan praktisk information lämnas. Vårdnadshavarna informeras om elevens möjlighet att delta i modersmålsundervisningen. Datum och tid för ett uppföljningsmöte (efter ca 6 veckor) bokas.

Skolstart

Vecka 1-2

Tolk och vårdnadshavare finns med första skoldagen. Om möjlighet finns ska eleven få introduktionsstöd på sitt modersmål under de första 4-6 veckorna via Språkskolan. SVA-undervisningen i nystartad grupp för nyanlända eller enskilt påbörjas omgående. En studieplan för eleven bör göras av berörda lärare där det också framgår vilka extra anpassningar som behöver göras för att tillgodose elevens behov. Bildstöd, upprepningar, uttalsträning och muntlig kommunikation är viktiga inslag att börja med. Matematik kan också vara en bra ingång att starta med när det handlar om tabellkunskap och beräkningar som inte kräver så mycket rent språkligt. Eleven kan också behöva särskilt material att arbeta med i klassen.

Modersmålslärare och studiehandledare bör omgående få studieplanen för att få möjlighet att planera sin undervisning på bästa sätt. Samarbetet mellan modersmålsläraren, studiehandledaren och övriga pedagoger är viktigt. Tid för planering och uppföljning bör om möjligt schemaläggas. En fadder som stöttar elev vid rasterna är önskvärt. Gärna en elev med samma modersmål.

Vecka 3-7

Kartläggning steg 2 genomförs. Utifrån resultaten har klassläraren och SVA-lärare en dialog och planerar elevens fortsatta undervisning och tydliggör vilka Anpassningar som behöver göras. Rektor kallar till ett uppföljningsmöte med elev, vårdnadshavare, lärare och SVA-lärare. Tolk bokas. Rektor leder mötet. En definitiv klassplacering görs. Denna klassplacering ska enligt regeringens förslag göras inom två månader. Om det framkommer att eleven har särskilda behov ska en anmälan göras enligt ordinarie rutin till skolans elevhälsoteam.

Kartläggning

En nyanländ elevs kunskaper i grundskolan ska bedömas och bedömningen ska ingå i ett underlag för beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp samt för planeringen av undervisningen. Fokus ska inte ligga på elevens eventuellt bristande förmåga.

Den inledande bedömningen av en nyanländ elevs kunskaper är reglerad i skollagen och är obligatorisk att genomföra. Skolverkets kartläggningsmaterial för bedömning av nyanlända elevers kunskaper steg 1 och 2 är obligatorisk att använda. Steg 1 är redan gjort när eleven blivit skolplacerad och steg 2 och eventuellt steg 3 genomförs på skolan. Den definitiva klassplaceringen ska genomföras så att rektorn kan fatta beslut om placering av en nyanländ elev i årskurs och undervisningsgrupp inom två månader från att hon eller han skrivits in i svenska skolan. Det är elevens kunskaper (som han eller hon har visat vid kartläggningen), elevens ålder och personliga förhållanden i övrigt som ska ligga till grund för det här beslutet. Resultatet av kartläggningen ska även ligga till grund för planeringen av elevens fortsatta undervisning och hur undervisningstiden ska fördelas mellan ämnena. Rektorn utser den personal som är mest lämpad att göra kartläggningen. På Domarringens skola har SVA-läraren det övergripande ansvaret för kartläggningen. Personalen måste kunna bedöma och analysera elevens svar och resonemang utifrån de kunskaper som kartläggs i varje steg. Utprövningarna av kartläggningsmaterialet i skolorna har visat att: För *Steg 1* och litteracitet i *Steg 2* är det viktigt med kompetens inom modersmål, flerspråkighet eller svenska som andraspråk. För numeracitet i *Steg 2* är det viktigt med matematisk

ämneskompetens. För *Steg 3* är det viktigt med ämneskompetens för det ämne som kartläggs.

Undervisning för nyanlända elever

Klassläraren och SVA-läraren gör ett schema där elevens tid för SVA och studiehandledning framgår. SVA-undervisning ska kunna bedrivas på olika sätt. I klassen, i liten grupp för nyanlända eller enskilt. Det är elevens behov som ska avgöra undervisningsformen. Om en befintlig grupp i SVA för nyanlända finns kan eleven ingå där. En sådan grupp kan också skapas om elevunderlaget är tillräckligt stort. Lärare i alla ämnen har ett gemensamt ansvar att arbeta språk- och kunskapsutvecklande, något som gynnar alla elever. Språkutvecklingen främjas om undervisningen utgår från innehållet i ämnesundervisningen och inte fokuserar på övningar med isolerade ord och fraser.

I Skolförordningens 5 kap. 14 § står följande att läsa:

Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för:

- 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,*
- 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och*
- 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.*

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Studiehandledning

Studiehandledning bokas av rektor hos Enhet för flerspråkighet. Eleven får studiehandledning av modersmåls läraren/studiehandledaren i de ämnen som skolan beställt. Studiehandledning ges till elever som inte kan följa undervisningen i klassen på grund av otillräckliga kunskaper i svenska. Den underlättar inläringen, bidrar till kunskapsutveckling och stödjer integrationsprocessen. Studiehandledning kan ges före, under eller efter undervisningen beroende på vad syftet är med handledningen samt hur långt eleven har kommit med sin språkutveckling i svenska. Eleven bör få minst 60 minuters studiehandledning i veckan.

Modersmålsundervisning

Studier i modersmålet syftar till att eleven ska utveckla sin förmåga att förstå och göra sig förstådd i olika sammanhang. Modersmålsundervisningen ska stödja elevens utveckling av språket mot aktiv tvåspråkighet, samt öka elevens kunskaper om sin kulturella bakgrund. Anmälan till modersmålsundervisning görs av vårdnadshavare.

Prioriterad timplan

Genom en prioriterad timplan kan en nyanländ elev ges mer undervisning i svenska som andraspråk eller svenska än övriga elever i samma årskurs genom en omfördelning eller en utökning av undervisningstiden. Rektorn kan besluta om prioriterad timplan om det behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen. En elev får omfattas av en prioriterad timplan under högst ett år. En prioriterad timplan ska dokumenteras för att kunna utvärderas om den har haft önskad effekt.

Anpassad studiegång

Skolan har ett långtgående ansvar för att ge elever stöd så att de uppnår kunskapskraven. Om skolan bedömer att andra stödinsatser inte är nog för att hjälpa eleven kan rektor ta beslut om att anpassa studiegången. Anpassad studiegång innebär att skolan frångår timplanen för en elev, till exempel genom att ta bort ämnen. Anpassad studiegång är en sista utväg för att få till en fungerande skolgång för elever där andra stödinsatser inte fungerat. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom skolan. Eleven och vårdnadshavaren måste få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare. Skolan ska också ge eleven och vårdnadshavaren möjlighet att ge synpunkter och dessa ska beaktas i bedömningen.

Handlingsplan

Handlingsplanen revideras läsårsvis av arbetsgruppen för nyanlända och flerspråkighet på Domarringens skola.

Framgångsfaktorer

För att utveckla utbildningen och öka dess kvalitet behövs:

- En samsyn i förhållningssätt på skolan.
- Att all personal på skolan tar ett gemensamt ansvar för de nyanlända elevernas välmående och lärande.
- Det är viktigt att ge förutsättningar för elevens sociala delaktighet så att de nyanlända eleverna ges möjlighet att lära känna andra, icke nyanlända, jämnåriga elever.
- Att den pedagogiska personalen har kunskap och kompetens om nyanlända elevers lärande.
- Den individuella utvecklingsplanen behöver revideras och utvärderas fortlöpande. Skolan bör ha verktyg som både lärare och elever kan använda för att kunna se de framsteg som görs. Den löpande individuella utvecklingsplanen justeras efter behov.
- Huvudmän och skolor har strategier för kompetensutveckling.
- Riktlinjer finns för organisation och mottagande av nyanlända elever och utbildning för nyanlända elever och elever med annat modersmål än svenska.
- De nyanlända eleverna erbjuds kvalificerad andraspråksundervisning.
- De nyanlända eleverna ges möjlighet att utveckla ämneskunskaper och språk parallellt.
- De nyanlända eleverna ges studiehjälp på modersmålet utifrån de enskilda elevernas olika förutsättningar och behov.
- De nyanlända eleverna och eleverna med annat modersmål än svenska erbjuds modersmålsundervisning

Följande framgångsfaktorer har identifierats av Skolverket och Skolinspektionen samt inom svensk forskning om utbildning för nyanlända elever och elever med annat modersmål än svenska.